СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 151. Джерзи Сіти, Н. Дж., субота, 29. червня, 1929. VOL. XXXVII. No. 151. Jersey City, N. J., Saturday, June 29, 1929. THREE CENTS.

ЗБІРКА ЗЕЛЕНИХ СВЯТ - ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ.

„ВИХОВАВЧУ" ПРОГИБІЦІЙНУ КАМПАНІЮ ЗДЕРЖАВ ГУВЕР

НА ЙОГО ДУМКУ, УРЯД НЕ МАЄ ЦІЛИ ОБРАЗУВАТИ НАСЕЛЕННЯ.

ВАШИНГТОН, 28. червня. — Прогибіційне бюро дає до зрозуміння, що „висшою особою", котра здержала намірену бюром „виховавчу" кампанію про благодати прогибіції, був ніхто инший, а самий президент Гувер, на котрого погляд уряд не повинен займатися образованнем населення про потребу або користність законів, а тільки їх виконуваннем.

Прогибіційне бюро мимо сього не покидає свого наміру. Як йому не повелося ширити свою пропаґанду через школи, то воно збирається робити се другими дорогами, як дорогою збирання фактів та їх розголошування через ґазети, відповідання на ставлені запити, тощо.

Як видно зі заяв прогибіційних урядників, цілу аферу відчули вони дуже болючо.

СТАРАЮТЬСЯ ВТЯГНУТИ ПРЕЗИДЕНТА ГУВЕРА В СПРАВУ МИТА.

ПРЕЗИДЕНТ ПРИГАДУЄ ПРАВА КОНСУМЕНТА.

ВАШИНГТОН, 28. червня. — Чим більше запалюється боротьба за мито на цукор і вовну, тим завзятіше стараються прихильники підвишки втягнути в боротьбу самого президента Гувера.

Підчас переслухання перед сенатовим підкомітетом для фінансів заявив був учора Стівен Лав, президент підприємства Юнайтед Стейтс Біт Шуґер Асосіейшен, що президент Гувер сказав йому, що він стоїть за охороною домашнього промислу через охоронне мито. У відповідь на сю заяву видано заяву з Білого Дому, що президент Гувер стоїть також за охороною консумента та бажавби бачити такий тарифовий закон, який рівночасно охороняє інтереси фабрикантів і консументів.

Перед субкомітетом виступали инні противники підвищення мита на вовну.

ДЕНЬ РОЗПОЧИНАННЯ КРАВЕЦЬКОГО СТРАЙКУ ЩЕ НЕ ВІДОМИЙ.

АЛЕ УРЯДНИКИ ЮНІЇ КАЖУТЬ, ЩО СТРАЙК ПОЧНЕТЬСЯ НЕЗАДОВГО.

НЮ ЙОРК, 28. червня. — Урядники юнії жіночих кравців дають до зрозуміння, що страйк 30,000 кравців почнеться вже сими днями, але дати починання страйку до відома ще не подають.

Шикаґовські відділи кравецької юнії постановили оподаткувати своїх членів на одноденну робітничу заплату для піддержання нюйорського страйку. Число кравців виносить там около 2,000.

Подібний крок мають незадовго зробити бостонські юнії.

ЛЕТНИЧИЙ ВИПАДОК З ПАСАЖИРСЬКИМ ЛІТАКОМ.

НОВИЙ ЛЕТ ДОВГОТРЕВАЛОСТИ.

БІЧ ГЕЙВЕН, Ню Джерзі, 28. червня. — У залив Лител Еґ упав коло 6. години вечером літак підприємства Кертис Флайинґ Сервіс, що возить пасажирів між Ню Йорком і Атлантик Сити. Трох пасажирів літака загинуло на місци, а два летуни були тяжко покалічені.

Причиною нещастя був якийсь клопіт з мотором, котрий перестав працювати на висоті 600 стіп понад водою. Він знов почав працювати, коли літак був уже близько води, але се тільки загнало літак зі збільшеною силою в воду.

Трансатлянтійський летун Дженсен пробує тепер побити рекорд довготревалости лету. Сей рекорд виносить 172 і пів години. Дженсен і ще двох летунів вибралося в повітря, щоби летіти без перерви довше. Вони набирають ґазоліни й їдять підчас лету. О годині 1. мінут 32 рано вони вже летіли 30 годин.

УДОСКОНАЛЮЮТЬ ТЕЛЄВІЗІЮ.

НЮ ЙОРК, 28. червня. — Інжиніри телефонового підприємства Бела вдосконалили вже телевізію, себто пересилання образів при помочи електрики, на стільки, що вже можна пересилати навіть кольори.

Перед запрошеною публикою інжиніри переслали в ляборaторіях підприємствах образ американського прапора, мельона й китиці рож.

5,000 УЧЕНИКІВ БЕРУТЬ ЛІТНІ КУРСИ В НЮЙОРСЬКІЙ КОЛЕҐІЇ.

НЮ ЙОРК, 28. червня. — На сьогорічні літні курси в Нюйорській Міській Колеґії записалося 5,000 студентів, або на 500 більше, ніж на літні курси минулого року.

З БОКСУ.

НЮ ЙОРК, 28. червня. — Перед величезною товпою цікавих глядачів, що виносила коло 40,000 осіб, ставали проти себе; німецький боксер Макс Шмелінґ та еспанський боксер Павліно Ускудун. Комісія признала побідником Німця.

Боротьба була в части призначена на дохід Молочного Фонду. Люди заплатили за вступ 450,000 долярів, а фонд дістав з того 180,000 долярів.

Коли Шмелінґ побе ще Джека Шаркі, то він стане головним кандидатом до титулу світового чемпіона тяжкого боксу.

НЕЩАСЛИВА ПРИГОДА З З ДЕЛЕҐАТОМ XVII. КОНВЕНЦІЇ.

Ілько Дубик, делеґат Братства св. Андрія, відділ 30 УНС, на XVII. Гол. Конвенцію Союза, тепер лежить в Скрентоні в шпиталю. Він зістав тяжко покаліченим підчас нещасливої пригоди в майнах.

НЕЯСНА ІСТОРІЯ.

Читаємо у львівській пресі: Окружний суд у Братиславі вислав до дирекції поліції в Кошицях почтою листа, де була розвязка шифрованих державних депеш. Цей лист хтось украв; імовірно шпигуни чужої держави. Подивляти треба шпигунів, які знають, коли, в якім листі їде „ключ" до державної тайни. Та ще більше суд, який посилає таку тайну листовно. А врешті: яке відношення має суд у Братиславі до державної тайни шифри? Вся ця звістка сильно пахне вакаційною денникарською качкою.

ФОРД ПРОДАВ СВОЮ ЗАЛІЗНИЦЮ.

Залізниця Дітройт, Толідо енд Айернтон Рейлровд вийшла 27. ц. м. з контролі родини Генрі Форда. Купила її ґрупа американських фінансістів, котра виступає під іменем Пенровд Корпорейшен, а котрої члени не є всі відомі. Залізниця ся возить передовсім залізну руду до Фордових фабрик та Фордові машини з фабрик. Купив її був Форд у 1920 році за 5 міліонів долярів, коли вона не виплачувалася властителям, і за короткий час поставив був її на уровень виплатности. Кромі сього мав він мати з неї величезні посередні зиски. Ціна купна невідома.

СВЯТО ЗЛУКИ В РУМУНІЇ.

„Борець", орґан „Визволення", пише про свято злуки слідуюче:

Цього року обходила румунська буржуазія свято злуки всіх румунських земель. Обходила величаво і препишно. Вона робила підсумки своїх діл за цілі віки, а за послідніх 10 літ зокрема, і назвала це свято великою історичною хвилею. Одначе не всі діла свої вона вичислила. Колиб вона вичислила все те, що зробила лиш за цих послідніх літ, то це свято булоб ще більшою історичною хвилею. А вона багато дечого зробила, чого не згадувала.

На самому початку, зараз по злуці, в прилучених провінціях завела строгий стан облоги і цензуру, в Бесарабії вимордувала цілі села селян. Зацвилі порожні тюрми по цілій Румунії набила тисячами працюючих. На її приказ політичні вязні гинули наочною смертю в руках жандармів, поліції і сіґуранци. На нищення руху працюючих поухвалювала ряд виїмкових законів. Орґанізації працюючих політичні і заводові порозвязувала. Пресу позакривала. Національним меншостям зрабувала всі їхні права і культурно-освітні установи. Своєю руїнною господаркою запровадила страшну дорожнечу й чужду. Своїми казочними податками, що росли з року в рік, довела працюючих до божевілля. Дикий терор сціпив працюючих своїми залізними обіймами і не дозволяє навіть шепнути про цю страшну кріваву дійсність — гірку долю працюючої кляси.

Це все є підсумки життя працюючої кляси Румунії з день свята злуки за 10 літ, чого буржуазія не сказала. А ще більш тернистий шлях готовить вона для них на будуче.

ГОДІ ДЕБАТУВАТИ.

Підчас гарячої дебати між двома послами в пруському соймі блискавка вдарила в будівлю й огненною стрілою пробігла по стіні позаду крісла предсідателя сойму. Коли трохи опамяталися, то ті, що передтим дуже запально арґументували, припинили свої дебати.

РОЗПРАВА ЗА ВБИВСТВО КУРАТОРА СОБІНСЬКОГО.

Розправа за вбивство куратора Собінського знайде свій епільоґ перед найвищим судом дня 10. червня. Як відомо, Вербицького й Атаманчука засудили на смерть. В наслідок внесення зажалення неважности скасовано присуд першої інстанції, а по другій розправі засуджено Вербицького знова на смерть, а Атаманчука на 10 літ тяжкої вязниці. Тому що проти того присуду оборона також внесла зажалення, найвищий суд назначив розправу на 10. червня.

НІМЕЦЬКИЙ ПОСОЛ В СРСР ФОН ДІРКСЕН ПРО ПЕРСПЕКТИВИ КУЛЬТУРНО-ГОСПОДАРСЬКИХ ВЗАЄМИН МІЖ УКРАЇНОЮ І НІМЕЧЧИНОЮ.

Дня 25. травня німецький посол в СРСР фон Дірксен прийняв представників столичної преси.

„Я прибув на Україну — сказав фон Дірсен, — щоб яко мога щвидше після мого вступу до виконання обовязків зробити візиту українському урядові, а також ознайомитися з українською культурою і господарським життям України, що має велике значіння для всього Радянського Союзу. В справі розвитку господарських взаємин між УСРР і Німеччиною я гадаю, що здійснення пятирічного пляну дасть цим взаєминам, які вже тепер досить значні й інтензивні, новий товчок вперед. Взаємні культурні звязки протягом останніх років виявили втішне піднесення. Я можу вказати на участь українських учених у „Тижні істориків" в Берліні, відвідання УСРР головою „Нотґемайншафт дер Дайчен Віссенщафт" проф. Шмідтом, а також на угоду про взємний книжковий обмін між українськими і німецькими культурними закладами."

На запитання про перспективи дальшого розвитку технічної допомоги від Німеччини будівництву СРСР і на Україні посол відповів: „Багато німецьких техніків уже тепер працюють в УСРР. Над дальшим розробленням цього питання працює товариство „Культура й техніка". Ми, природно, цілком готові дати знання наших спеціялістів Радянському Союзові для розвитку його індустрії. Щодо поглиблення культурного звязку, то я вважаю, що у відповідях на попереднє запитання накреслено дальші можливости для розвитку її. Виступи українських учених у „Тижні істориків" викликали в Німеччині великий інтерес. Особливо приємне враження на німецьку суспільність свого часу справив український павільон на виставі преси в Кельні. Його зорґанізовано і продемонстровано з великим смаком і розумінням справи".

На запитання, яке враження справила на посла столиця краю, фон Дірксен відповів: „Столиця України справила на мене чудове враження. Я можу тільки повторити те, що я вже сказав у моїй промові підчас прийому, який орґанізував уповнаркомзакcправ, — що місто Харків відбиває трудову його волю просуватися вперед".

ВИКЛЮЧЕННЯ К. СТЕФАНОВА З РАДИКАЛЬНОЇ ПАРТІЇ.

„Громадський Голос" містить комунікат Головної Управи УСРП, в якому повідомляє, що головна Управа партії на засіданні дня 19 травня виключила й позбавила мандату посла К. Стефанова за яскраву суперечність зі засадами соц.-радикальної ідеольоґії і програми. На місце Стефанова мавби увійти до сойму В. Темницький. Стефанів покищо мандату не зложив.

ЗАБУТА РІЧНИЦЯ.

Під таким заголовком подає „Рада": В дні 19. травня 1919 р. знайдено на гостинці за передмістю. Стрия тіло відомого композитора Остапа Нижанковського. Його арештувала була ґрупка польських жовнірів і вивівши за місто розстріляла без суду. Цього року минуло 10 літ з того часу. Характеристичне, що ні одна установа, ні одна ґазета, а зокрема музичні круги не відзначили нічим цієї болючої річниці.

СОБІ НЕМА — ІТАЛІЙЦЯМ ПРОДАЄМО.

Директор великої італійської фірми „Любич", що імпортує донецький антрацит, Ернесто Прінц, прибувши до Харкова, на розмові зі співробітником РАТАУ заявив: „Наші ділові стосунки з Донвугіллям успішно розвиваються. З 1925 р. ми збільшили імпорт донецького антрациту до Італії майже в 8 разів. Радянський антрацит завоював собі місце на нашому ринкові. Він не тільки витримав конкуренцію англійського антрациту, але поступово витискає його з багатьох провінцій. Тепер донецький антрацит в Італії вживається переважно для центрального опалення і частково в промисловости, що виробляє будівельні матеріяли. Проте останнім часом ми вжили практичних заходів, щоб заглибити донецький антрацит у деякі инші галузі італійської промисловости. Коли ці спроби будуть успішні, то перед імпортом радянського антрациту в Італії відкриваються широкі перспективи".

КОНҐРЕС ПРИХИЛЬНИЦЬ МИРА.

У днях від 23. до 29. серпня збирається 6-тий міжнародній конґрес „Жіночої міжнародньої Ліґи в обороні мира та свободи". Головною темою нарад конґресу буде, як виключити війну, себто як зробити реальним пакт Келоґа. Проводить конґресом відома анґлійська діячка Джейн Адамс. Програма конґресу така: „Роззброєння": пакт Келоґа; загальні проблєми; мирові суди та методи судівництва; економічні наслідки роззброєння; міжнародня контроля приватної авіяції; „Орґанізація внутрішнього мира": соціяльна, промислова, політична та расова; „Зміни у міжнародніх взаєминах без війни" і „Світ без війни". Реферати на загальних зборах і в секціях поділені між представниці всіх народів. У відділі „Орґанізація внутрішнього миру" на тему „Мирні політичні методи полагодження міжнародніх конфліктів" находимо в проґрамі поруч референток Єллі Гертцки та Люї Беннет також прізвище нашої землячки, посолки Мілени Рудницької.

ПІЛСУДСЬКИЙ ВЖИВАВ ДЕРЖАВНІ ГРОШІ ДЛЯ ПІДТРИМКИ СВОЄЇ ПАРТІЇ

ПОЧАЛИСЯ ПРОМОВИ ОБВИНУВАТЕЛІВ ТА ОБОРОНЦІВ НА ПРОЦЕСІ ЧЕХОВИЧА. ОБВИНУВАЧУЄ ЛІБЕРМАН, А БОРОНИТЬ ПАСХАЛЬСЬКИЙ.

ВАРШАВА (Польща), 28. червня. — Член сойму Ліберман, обвинувачуючи Чеховича в незаконній витраті державних коштів поверх асиґнованих соймом, заатакував Пілсудського. Він зазначив, що навіть і Пілсудський не може іґнорувати сойму та мусить підлягати конституції держави. Ліберман признає, що тепер Пілсудський є дуже впливова особа в Польщі, але невідомо, який буде суд історії про його діяльність в останні роки.

Обвинувачуючи Чеховича, він зазначив, що міністри не є військові люде, котрі зобовязані слухати своїх командантів, тому за витрату державних коштів без дозволу сойму відповідає міністер фінансів, а не Пілсудський. Коли міністри одержують незаконний приказ від преміера-міністра, вони є зобовязаними не виконувати його.

Ліберман заявив, що 8,000,000 злотих були витрачені персонально Пілсудським на піддержку правительственної партії при виборах у 1928 році, а міжтим закон забороняє вживати державні кошти на партійні справи. Оборонець Чеховича, відомий варшавський адвокат Пасхальський, виголосив чотиригодинну промову, в котрій зазначив, що вся країна стоїть на стороні міністра Чеховича, який привів фінанси Польщі до порядку.

Можливо, що завтра буде ухвалена постанова трибуналу.

ПРОТИ ВЕРСАЛЬСЬКОГО МИРА.

НІМЕЦЬКА ПРАВА ПРЕСА ТА ПАРТІЇ ВИСТУПАЮТЬ ПРОТИ ВЕРСАЛЬСЬКОГО МИРА, КОРИСТУЮЧИСЬ НАГОДОЮ ДЕСЯТИЛІТТЯ З ДНЯ ПІДПИСАННЯ ЙОГО.

БЕРЛІН (Німеччина), 28. червня. — Всі німецькі праві та ліберальні партії готуються до жалоби з приводу десятиліття з дня підписання Версальського мира. Німецька права преса виступає рішуче проти цього мира, зазначуючи, що поки він буде істнувати, Німеччина не буде вільним краєм. Правительство ухиляється від всякої участи в підприємствах з цієї нагоди, а пруське міністерство заборонило виклад у берлінському университеті професорови інторії Дельбрікови, який хотів прочитати спеціяльну лекцію, щоби доказати, що Німеччина не винна за Світову Війну.

КАЙЗЕР МОЖЕ ПОВЕРНУТИСЯ.

РАЙХСТАҐ НЕ ПІДТВЕРДИВ НАНОВО ЗАКОНА ПРО ЗАБОРОНУ КАЙЗЕРОВИ ЖИТИ В НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН (Німеччина), 28. червня. — Підчас голосовання в райхстаґу над законом про охорону німецької републики, яким заборонено кайзерови проживати в Німеччині, не було зібрано двох третин голосів. Таким чином цей закон уже не має сили, а тому кайзер міг би на своє бажання повернутися до Німеччини.

Міністер справ внутрішніх Северінґ заявив, що він негайно внесе в парляменті новий законопроект.

БОРОНИТЬ ПЛЯН ЙОНҐА.

ПАРИЖ (Франція), 28. червня. — У парляментській фінансовій комісії преміер-міністер Поанкаре зробив порівнюючий аналіз двох репараційних плянів: нового — Йонґа й старого — Доса. Притім преміер доказував, що новий плян є ліпший і для Франції, хоч на перший погляд здається, що Франція має менше одержати.

Вигоди цього пляну є ті, що він дає найбільшу ґарантію, що Німеччина виконає свої зобовязання в його межах, а також, що Франція тепер буде не сама в своїх стараннях піддержати в Европі мир.

ПОЧИНАЮТЬ ПРАЦЮВАТИ.

НОВИЙ УРЯД АНҐЛІЇ ВЖЕ РОЗПОЧАВ РЕАЛЬНУ РОБОТУ.

ЛОНДОН (Анґлія), 28. червня. — Як відомо, уряд Мек Доналда сформований без участи лівих членів Партії Праці. Тому треба було сподіватися певної опозиції до нього в самій Партії Праці. Щоби цього уникнути, відбулися партійні збори під головуванням Мек Доналда. На цих зборах обібрано комітет з 12 осіб, який буде полагоджувати всі партійні непорозуміння, щоби в парляменті зберігати один партійний фронт.

На вимогу майнерів про затвердження восьми-годинного робучого дня в майнах, уряд розпочинає переговори в цій справі з власниками майнів. Міністер Томас незабаром виїздить до Канади, щоби там перестудіювати питання про переселення безробітних з Анґлії до Канади.

ПЕРША ПОБІДА ДОСА.

ЛОНДОН (Анґлія), 28. червня. — Новому американському амбасадорови Досови дозволено зявлятися при королівському дворі в звичайних своїх довгих штанах, а не в коротких до колін, як установлено придворною етикетою. Преса пише про це як про велику дипльоматичну побіду Доса й пояснює, що такий дозвіл йому дано тому, що звичайне убрання є властиво уніформом для американських дипльоматів, яку вони можуть носити і при королівському дворі таксамо, як військові свою.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES; Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 1498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ШКОЛИ Й ПРОГИБІЦІЯ

Десять літ уже американський уряд пробує перевести в життя прогибіційний закон. На сі спроби й зусилля видано вже міліони долярів. Коштувала прогибіція вже богацько людських жить. І тепер уряд признається до невдачі. Признається немовби мимоходом, заповідаючи поширювання прогибіційної пропаґанди через школи.

Д-р Дорен, голова прогибіційного уряду у Вашинґтоні, зажадав і дістав від конґресу суму 50,000 долярів на поширювання прогибіційної пропаґанди в школах. Мають отже вчити дітий про потребу й корисність прогибіційного закона. Школи мають перемінитися на місце пропаґанди для прогибіції. Мають її форсувати ріжними способами. Нема науки, при якій не вчилиби дечого про прогибіцію. Мають про неї говорити на годинах мови, історії, ґеографії, математики. Ніяка наука перед прогибіцією не забезпечена.

Громадяни слушно питаються: Чому якраз мається говорити тілько про один прогибіційний закон? Чому не мається трактувати цілої американської конституції як цілість? Чому не будеться вчити цілої конституції, в котрій деякі постанови хочкуди важніші як прогибіція? Чому не вчити, приміром, про права людини, загарантовані вимовними постановами конституції?

Відповідь на се ясна: Уряд вибирає специяльно прогибіційний закон тому, бо уряд самий відчуває, що прогибіція се слаба сторона американської конституції. Уряд збирається вести пропаґанду в школах про потребу виконування прогибіційного закона тому, бо він знає не тільки, що сього закона не виконується, але й що сього закона населення не хоче виконувати. Тому плян уряду се нічого инчого, як тільки невмисне признанне неможливости виконувати прогибіцію.

Громадянство питається далі: Чому пропаґанду про потребу прогибіції ведеться аж тепер? Сю пропаґанду треба було вести перед заведеннєм прогибіції. Вести тепер пропаґанду про потребу прогибіції, се, як каже анґлійська пословиця, значить тільки, що запрягти коні поза возом.

Наконець, питається громадянство: В школах треба вчити передовсім правди й пошановання для правди. В школі треба вчити про обі сторони кождої справи. Коли говориться про прогибіцію, то треба сказати за нею й проти неї. Чи в такому случаю школа відповідне місце для дискутовання прогибіції?

ВІДВІДИНИ В ІНВАЛІДІВ

(Докінчення).

Теперішний Дім Інвалідів се не власний дім Українського Товариства Опіки над Інвалідами. Дім відступило їм для вжитку Товариство „Дністер". З початку „Дністер" за се не побирав за те ренту, а жадав тільки, щоби інваліди дім реперували й удержували в порядку. Тепер з причин, від себе незалежних, „Дністер" побирає від Товариства Опіки над Інвалідами рент у сумі 300 злотих місячно.

Сей Дім Інвалідів се старий три-поверховий дім, положений на краю міста, недалеко від Стрийського парку. Сходи скриплять від старости під ногами входячого. Стіни кухні ослизли, вогкість у зимний день немовби троха на стіні підмерзла.

„Се тільки через мороз", оправдує урядник Товариства.

На долині робітня кравецька. В першій комнаті матеріяли для кравецтва під доглядом зарядчика робітні. Звідси видають сукно, нитки, підшивки до другої комнати. У другій комнаті властива робітня. Сидять тут робітники, не цілі люди, а частина цілих людей. Тут одна нога крутить машиною до шиття, бо друга лишилася десь на побоєвищи або в воєнному шпиталі. Там порожний рукав. Там чоловік без очий, без світла. Міряють, примірюють, зшивають, залізка гріють, прасують готові штани, блюзки, камізельки. Шумить машина, шипить пара, кипить робота. Працюють сі люди без рук, ніг та очий. У комнаті дивна тиша. Немовби відвідувач ждав нервовости, подражнення, а замісць сього найшов спокій людий, які найшли в собі внутрішну силу побороти найтяжшу траґедію в душі людини, які найшли потіху в науці ремесла, в праці, в удержанню себе власними руками.

Подібна сцена в робітні шевській. Тільки тут лишень трох інвалідів. Не легка се річ бути інвалідом і шевцем. Не легко то, не маючи ноги, держати ремінь до чобота, не легко то пустити в рух шевську машину. Хто вже сього ніяк не може, чистить склом підошви, чорнить шкіру, щоби вилискувалась.

Тут та сама тиша й той самий спокій. Тут теж читаєш ту саму силу людей, що зі страшної розпуки каліцтва, безрадности, добилися власними силами й завзяттєм до якого-такого зарібку, вдержування себе самого, котрі перебороли душевне лихо, яке їм спершу видавалося неможливим до переборення.

„Словом, ніхто з нас не лінюхує, хто тільки працювати може", говорить гордо один з тих героїв побоєвищ, з гордістю геероя праці. „Трох з нас, один без рук, один без ніг, служить за післанців. Один в Червоній Калині, другий в Товаристві Опіки, третий в семинари. Ось він."

До комнати ввійшов чоловік сильної будови, з безруким рукавом, засуненим у кишеню сурдута. Друга рука в нього висить на боці, вдає здорову. Одна нога штучна.

„Він дзвонить у школі дзвінком на кінці кождої години. Ви вже роботу нині скінчили?"

„Ні, ще маю пополудневі години. Дві години."

„Всі ми удержуємося своєю працею. А якби ви виділи, як наші сліпі ходять по вулицях Львова, де ми колись билися. Кождий скрут, кожду долинку, кождий камінчик знають. Кондуктор трамваю, як інвалід висідає, деколи підбіжить, попробує провести, а інвалід тільки скаже: „Не треба, не треба, дякую". та так піде, гейби очи мав."

„А тут інваліди сплять".

Невеличкі комнати. Прості, залізні, немовби касарняні ліжка. Вкриті грубими коцами.

„Се було ще гірше. Але тут одна американська Українка раз відвідала сей Дім Інвалідів, побачила, що інваліди не мають нічого доброго до накривання та справила отсі солідні вовняні коци. Їх так і називають американськими."

На стінах над своїми ліжками інваліди порозвішували почтові карточки, календарі, фотографії, портрети політичних і військових провідників, образки з життя військового або селянського. З тих образків над кождим ліжком можна прочитати, чим там сей інвалід цікавиться, чим живе, що згадує, про що мріє. Над ліжком одного образ представляє оранне. Чи буде він ще коли орати своє поле, чи тільки в уяві?

З карточок великих людей над ліжками видно всякі політичні погляди. Українське Товариство Опіки над Інвалідами не партійне товариство, ріжниці не робить між інвалідами, однаково піддержує всіх, що боролися за право українського народа бути хазяїном на своїй землі. Так робить Товариство. Але жертводавці часто хотілиби зробити його партійним, а як Товариство на сі підшепти не подається, то вони відмовляють пожертвовань. Деякі хруні тим і викручуються від складання жертв. Сього вони не називають слабодушністю або хрунівством. Ні, се називають вони держаннєм партійної лінії. Окупанти, що правда, партійних ліній між Українцями не роблять, але зате Українці самі роблять. Хто не мій, най гине. Се „принципіяльність".

„А се шпиталик. Тут живуть ті, що не можуть працювати. Ось сей зовсім сліпий і немічний. А отсей від років спаралізований."

На ліжку немовби тільки одна голова. Решта тіла така висохла, плоска, що коц, здається, нічого не накриває. Тіло немовби й горба не робить на постели. Голова не може навіть ворохнутися. Під бородою йому розстелено рушник, — він не може навіть плюнути. Лице бліде, уста сині. Очи з болем дивляться на темний сірий кут і на темно брунатні двері, — увесь краєвид перед ним. Такий вид він має уже десять літ. Якби ще мав троха сили, то побачивби дещо більше: темнобуру піч у другому куті.

„Чи він може говорити?".

Голова немовби нагло ожила. Немовби стрепенулася, щоби доказати, що вона жива, що вона може думати, відчувати, говорити. Але се тільки на хвилю. Зараз на лиці знова розпука безпомічности, безсилля.

„У польській війні його вдарила бомба" — пояснює його товариш.— „Не вдарила його, але впала коло нього та звалила на нього цілу гору глини. Зломила йому хребет."

„Ох!" — простогнали сині уста — „якби я хотів уже вмерти".

„Ну, а як ви почуваєтеся? Як там операція?"

„Та нічого". відповідає спокійно, майже байдужно, трицятьлітний мущина, з рукою завішеною на перевязці почерез плече. „Оперували. Найшли сей оскілок."

Здоровою рукою викинув на стіл кусок заліза величини пів кістки цукру. Дві площини оскілка гладкі, два кінці розщіплені немовби в пазури.

„Таке мале, а так боліло. Як прийшлося молотити, не міг. Запухло, рвало, треба було йти до шпиталю. Я думав, що виходжуся. Нема в селянському стані часу панькатися з якимись оскілками."

„Колиж ви се дістали?"

„Під Львовом. Польська куля. Попала під лопатку, зараз коло пахи, на плечах. Буде вже десять років. Не було коли лічитися. Заросло. Гадав, що буде чипіти. Та де. Як тільки зачну тяжче працювати, зараз пухне. Нарешті не міг видержати. Постарівся видно. Не то, що молодий: усе видержить."

Згорнув здоровою рукою оскілок та сховав за пазуху. „Буде памятка з того, як ми колись за волю воювали".

„Дітям би лишити" — говорить сліпий. — „Може колись віддадуть тим, що подали — дарунок."

„А як ваша операція?"

Сей уже говорить про операцію як про стару знакому. Він швець, себто навчився шевства на війні, як окалічів, як стратив ногу. Гарне, здорове лице, довге, мягке волосся. Що то за сила була колись у сьому чоловіці. Яким здоровлєм сміялися отсі нині посумнілі очи.

„Я мав три операції на свою праву ногу, а дві на ліву. Зроблять операцію, а за якийсь час тіло знов зачинає псуватися, кість зачинає гнити. Треба йти до докторів, треба давати краятися. Наперед урізали поти. Відтак от поти. Тепер ось поти. За якийсь час будуть різати далі. Геть, поки мене стати."

„Очевидно, протези, ліки, операції, направи протез, — се все коштує. Можемо дістати дещо по знижці, але, звичайно, за все треба заплатити. Сі видатки теж обтяжують наш буджет. А наші люде не все те розуміють, що на те все грошей треба. Що інвалід потребує їсти та мешкати, се вони ще готові зрозуміти, але що він потребує ліків...

„Ось цікава історія трафилася одному інвалідови, а тимсамим нашому товариству, яка показує, що у ворогів ми нераз можемо найти кращих людей. Прийшли ми з одним інвалідом до одного польського лікаря. Називався — чи не д-р Махек? Вшехполяк. Українців не любив. Питаємо його, кілько буде коштувати ліченнє сього інваліда?

„А якої ви народности?" — питає він.

„Української". відповідаю в імени товариства.

„Якої армії?"

Я вже знав, чого мені ждати: скажу, що петлюрівської, то певно пустить дешевше. Союзники, мовляв.

„Якої армії?" повторяє він, бо я сею думкою задержався з відповідю. „Української?" — піддає.

Та я викручуватися не хотів. „Так, української, але галицької" кажу.

„Як так, то вас буде коштувати звичайну ціну: візита 5 злотих, за справленне протези стільки."

Відтак подивився мені в лице й задумався. „Але ви можете сказати свому інвалідови, що я дарую йому все те, бо він бився не з бизнесу, але з переконання про слушність свого права."

Так пошанував людину, що бється не з бизнесу, але з переконання в слушність свого права, ворог, проти котрого той інвалід бився. Скількиж то є серед нашого народа таких, які сього інваліда на стільки не шанують! Поляк зрікся нагороди за свою роботу й матеріял, зложив тим самим жертву тим, що билися за ідею визволення України зпід Польщі. Кількож то є між Українцями, що досі ще ні одного цента не зложили тим, що билися за ідею самостійности українського народу! Поляк дав жертву, хоч знав, що його жертви ніхто йому не буде памятати, а кілько то Українців домагається цілих стовпів славословія за 50 центів жертви на піддержку власних інвалідів!

Чи не є се одною з відповідий на питанне: чому ми ще не самостійні?

„А може Українському Товариству Опіки над Інвалідами грошей уже не треба? По Америці ходять всякі балачки", питаю голови УТОНІ.

Голова пояснює:

„На що Товариству треба гроша, то ви вже знаєте. Передовсім, на удержанне інвалідів. Себто на ренту для інвалідів. Далі, на заплаченнє ліків, протез, операцій. На удержаннє дому для інвалідів-сухотників у Винниках. Сі кошти не зменшуються, але збільшуються, бо кождого року щораз більше інвалідів просить о допомогу. Видно, пробували жити без допомоги, але далі не можна. Щораз більше відкривається недужих на сухоти. Се все одна справа. Відтак є друга справа, від першої независима: потреба власного Дому для Інвалідів. У ньому містилисяб інваліди, а коли вже не буде кого приміщувати, — то з нього зробитиб український військовий музей. Требаж нам переховати памятки великого змагання за волю: мундіри, зброю, портрети, знимки боєвищ, кореспонденцію, і так далі. На сей Дім нам треба 50,000 долярів. Коли Америка достарчить половину, то край, хоч винищений і вичерпаний, дасть другу половину.

„Чи американська іміґрація готова хоч стільки дати?"

(ор)

В. Кедровський.

1919 РІК

(6)

Незамітно час пробігав у приготованнях до повстання, виробленню пляну операцій та иншої праці. Коновалець, як командант Січових Стрільців, мав переводити безпосередньо операції на фронті; Осецький призначався начальником штабу; В. Тютюнник, що вже прибув до Білої Церкви, начальником першої управи штабу, оперативної, анальоґічно першому ґенерал-кватирмайстрови. Я був призначений начальником другої управи головного штабу; це відповідало обовязкам другого ґенерал-кватирмайстра. А тому, що не було військового міністерства, то й більша частина обовязків військового міністра переходила на мене. Кожен з нас негайно почав закреслювати покищо хоч приблизно плян своєї праці, бо точно передбачати, як піде боротьба, годі було. На співробітників доводилось брати тих, що були під руками, та з тих нових людей, що все прибували до Білої Церкви. Звичайно, з початку доводилося кождому з нас самому робити майже все. Але праця й кількох робітників в штабі, з переходом до Фастова, росла по годинам.

Про київські події останніх днів мені розповіли ті, що були більше поінформовані. Ще в жовтні Українському Національному Союзови здавалося, що можна буде гетьмана навернути до провадження національної політики на Україні, та до розриву з московською реакцією, що хотіла скористувати Україну як базу для боротьби за „єдиную Росію".

Навіть був час, що 19 жовтня Скоропадський і Лизогуб почали переговори з Національним Союзом про кандидатів на міністерські посади і в кабінет увійшло де скільки старих українських діячів-націоналістів з партії соціялістів-федералістів, як О. Лотоцький, М. Славінський, П. Стебницький, Д. Дорошенко, А. Вязлов та полтавський дідич, старий націоналіст В. Леонтович.

Але, як потім виявилося, це лише був тактичний хід гетьмана і російської великої буржуазії, аби не викликати негайно гострого обурення з боку українських національних елементів, бо в той час гетьмансько-московські аґенти вели переговори про підтримку їх з англійськими ґенералами, армія яких вже протягнула свої щупала аж на південну Україну через Румунію та Чорне море.

Очевидно переговори з антантою йшли успішно, бо вже в перших числах місяця листопада російські ґазети на Україні писали:

„В Одесі і Севастополі готуються до зустрічі союзників... загорілась зоря обєднання Росії, загорілась зоря нової світлої будучини! Привіт тим, для кого шість літер імени „Россія" були, є і будуть єдині, а не шістьома частинами того, що не повинно бути ні єдиним, ні великим, ні самостійним"... (Русскій Голос).

Отже в той час, як в кабінеті міністрів українська частина його намагалась переперти національну політику, а неукраїнська „общерусскую", гетьман із своєю камарилею вів підготовку до негайного союзу з Доном і Деникиним для боротьби за „Єдину Росію" проти большевиків. Для боротьби проти „внутрішнього ворога", українських націоналістів, гетьманським штабом було доручено ріжним Кірпічніковим, Святополк-Мірським тощо формувати спеціяльні військові дружини в містах. Також формувався „Особий корпус", який мав бути в розпорядженні самого ґенерала Скоропадського. Себто він повертався до старого свого командування корпусом.

Від Українського Національного Союзу ці приготовання до ліквідації всього національного життя на Україні звичайно не були захованими. Він знав, що вже відбулися побачення гетьмана Скоропадського на стації Скороходово, не далеко від Полтави, з донським отаманом ґенералом Красновим. Побачення це заховувалося в таємниці і годі було точно знати тоді, що там говорилося, але з „грамоти" гетьмана до Війська Донського, яка була оголошена на початку ще вересня місяця в донськім парляменті (Донской Войськовий Круг), можна було легко зрозуміти, про що йшла розмова між цими двома старими царськими ґенералами.

Ще в вересні місяці, коли гетьман грав свою ролю українського державника і націоналіста, в тій „грамоті" він писав між иншим таке:

„Тихий Дон зіллється з Україною, що на віки зміцнить між ними братерські почуття і єднання в бортьбі з ворогом".

Відповідаючи на цю „грамоту", Краснов цілком отверто і ясно розкрив те, що було задекороване в цих словах гетьмана. Він говорив:

„Сердечна участь в наших кровавих утратах дає нам надію, що скоро буде час, коли ми зіллємося разом в одне велике ціле... Але злився Дон з Росією і визнав царем своїм Михайла Федоровича Романова, — і сказала разом з Доном Україна: „волимо під царя московського", і народилися на Україні відважні співробітники Петра — гетьман Скоропадський, і народилися Мордовець і Данилевський, і дивною російською мовою заспівав про Україну Гоголь"...

Далі телеґрама, що була вислана міністром справ закордонних з Київа до всіх „правительств государств, образовавшихся на території Россії", вже своїм вступом говорила, про що ходить гетьманському урядови:

„Выступая на борьбу за возстановленіе единства Россіи и за освобожденіе ея отъ большевиковъ, въ полномъ согласіи съ Вами и съ другими правительствами государствъ, образовавшихся на територіи бывшей Россійской Имперіи, Правительство Украины полагаетъ, что было бы теперь своевременно представителямъ Дона, Кубани, Терека, Добровольческой Арміи и Грузіи собрать ихъ представителей въ Кіевъ для обсужденія вопросовъ, связанныхъ съ возстаніемъ единства Россіи и будущаго существованія ея.

„Ради осуществленія этой мысли я обращаюсь къ Правительству Вашей Державы съ приглашеніемъ послать Вашего делегата въ Кіевъ на совѣщаніе по указаннымъ вопросамъ, причемъ я льщу себя надеждою, що такое совѣщаніе придетъ къ соглашенію, которое въ значительной степени облегчитъ нашу общую задачу.

„Предметомъ обсужденія предлагаемой конференціи являются слѣдующіе вопросы:

„1) установленіе общаго единообразнаго плана борьбы съ большевицмомъ, какъ на внѣшнихъ границахъ, такъ и внутри государствъ и областей, участвующихъ въ конференціи;

„2) установленіе общаго основанія для разрѣшенія вопросовъ, касающихся отношеній государственныхъ единицъ, участвующихъ въ конференціи: а) къ нейтральнымъ странамъ, б) къ Державамъ Согласія, в) къ Германіи и бывшимъ ея союзникамъ и г) ко всѣмъ вопросамъ, касающимся водворенія порядка въ остальныхъ частяхъ Россіи и установленія въ ней прочной государственной власти.

„Ввиду несложности разрѣшенія этихъ вопросовъ является необходимымъ назначить открытіе этой конференціи на наивозможно ближайшее время.

„Покорно прошу не оставить меня сообщеніемъ о Вашемъ взглядѣ на интересующій Украину вопросъ о конференціи.

„Министръ Иностранныхъ Дѣлъ Украинской Державы".

Отже Національний Союз постановив скликати Український Національний Конґрес на 17-го листопада, але неукраїнські міністри гетьманського уряду не хотіли допускати жадного українського зїзду. Тому Українці-міністри примушені були вийти зі складу того міністерства, що вони й зробили 14 падолиста.

Але Національний Союз, побачивши, що власне уже розпочався ґенеральний наступ єдинонеділимців на українство і що конґресу не можна буде скликати в ніч на 13-го листопада обібрав Директорію з 5 осіб для провадження боротьби з реставраторами „єдиної і неделімої", якій і доручив розпочати збройне повстання проти гетьмансько-московської навали на Україні.

(Дальше буде).

ЗБІРКА ЗЕЛЕНИХ СВЯТ — ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ.

ВОНИ ЧЕКАЮТЬ НА ВАШУ ДОПОМОГУ.

Спосіб. Фабрикант білля: Вашого сина рішучо не можу держати в себе! Він страшно засиплящий. Ходячи спить! Що я можу почати з ним?

Батько: То прошу його вжити у відділі нічних сорочок.

—o—

Злагіднююча причина. Судья: Чи маєте ще сказати щось на свою оборону, подати якусь злагіднюючу причину?

Обвинувачений: Так, пане суддя. Я був уже сімнацять разів караний, але воно нічого не помогло.

ПРОТОКОЛ

XVII. Головної Конвенції Українського Народного Союза, що відбулася на днях від 13. до 18. мая 1929. включно, в місті Нюарк, Н. Дж.

(6)

По справозданню містопредсідательки наступило справозданнє гол. рек. секретаря, Івана Каштанюка. Іван Каштанюк, гол. рек. секр., при вступі свого справоздання зазначив, що рекордове справозданне не таке легке, як на перший погляд виглядає, бо рекордовий секретар має до роботи не тільки з чисто рекордовими справами, але мусить відповідати на всякі листи, в яких відносяться до батька Союза з усякими справами. Дальше відчитав з друкованого звіту, пояснюючи деякі табелі і замкнення.

ЗВІТ ГОЛ. РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗА.

ЗА ЧАС ВІД 1-го СІЧНЯ 1925 Р. ДО 31-го ГРУДНЯ 1928 Р.

1-го січня 1925 р. Український Народний Союз мав 362 відділів розкинених в 22-ох стейтах Злучених Держав і в Канаді.

В протягу чотирох літ, а то 1925, 1926, 1927, і 1928-го, прибуло нових відділів 36, а що в тім самім часі розвязано 8 відділів, так з кінцем 1928 р. остало 390 відділів.

ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА НАЛЕЖАТЬ СЛІДУЮЧІ ВІДДІЛИ:

(виказ відділів з числом членкинь, членів і дітий. Після стейтів і місцевостий, поазбучно).
Увага: Нові відділи, зорганізовані в часі обнятім сим справозданнєм, відзначуються ґрубшим друком.

Назва стейту, місцевости і відділу:	Жінок	Мущин	Разом	Дітий	Разом жінок, мущин і дітий
СТЕЙТ ДЕЛЕВЕЙР					
Вілмінґтон, Дел. Братство св. Івана Хрестителя, відділ 247	56	98	154	114	268
„ „ Братство св. Володимира, відділ 173	5	16	21	28	49
СТЕЙТ ІЛЛИНОЙ					
Шікаґо, Ілл. Сестрицтво Пресв. Богородиці, від. 33	77	—	77	—	77
„ „ Братство св. О. Николая від. 106	21	96	117	19	136
„ „ Сестрицтво Пресв. Богородиці, від. 125	13	—	13	—	13
„ „ Товариство Вільна Україна від. 139	14	35	49	17	16
„ „ Братство св. Петра і Павла, від. 165	4	54	58	13	71
„ „ Братство св. О. Николая, від. 183	—	61	61	16	77
„ „ Братство св. Василія, від. 214	8	22	30	44	74
„ „ Братство св. Петра і Павла, від. 220	17	58	75	74	149
„ „ Братство св. Стефана, від. 221	45	157	202	71	273
„ „ Товариство ім. Тараса Шевченка, від. 252	8	26	34	23	57
„ „ Братство Пресв. Богородиці, від. 259	41	62	103	78	181
„ „ Братство св. Димитрія, від. 301	16	49	65	48	113
„ „ Братство св. Юрія, від. 379	6	27	33	16	49
Іст Сейнт Луіс, Ілл. Товариство Запорожська Січ, від. 284	9	10	19	10	29
„ „ „ „ Братство св. Михаїла від. 308	26	45	71	76	147
Дзьолієт, Ілл. Товариство ім. Тараса Шевченка, від. 111	3	21	24	—	24
Гарвей, Ілл. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 335	8	20	28	12	40
Медісон, Ілл. Братство св. Івана Хрестителя, від. 197	6	12	18	4	22
Пеорія, Ілл. Товариство Українських Робітників, від. 190	6	5	11	—	11
Фенікс, Ілл. Братство св. О. Николая, від. 354	7	13	20	—	20
Вест Гамонд, Ілл. Товариство ім. Івана Франка, від. 80	6	19	25	19	44
Вест Пулман, Ілл. Сестр. Рожд. Пр. Богородиці, від. 216	34	—	34	—	34
„ „ „ Братство св. Михаїла, від. 243	1	49	50	76	126
Зіґлер, Ілл. Братство св. Івана Хрестителя, від. 377	—	4	4	—	4
СТЕЙТ ІНДІЯНА:					
Ґери, Інд. Товариство ім. Тараса Шевченка, від. 100	16	31	47	29	76
Іст Шікаґо, Інд. Товариство ім. Богдана Хмельницького, від. 68	4	16	20	9	29
Іст Геммонд, Інд. Братство св. Івана Хрестителя, від, 107	7	22	29	22	51
Ла Порт, Інд. Товариство ім. Богдана Хмельницького, від. 88	1	2	3	4	7
СТЕЙТ КАЛІФОРНІЯ:					
Лос Енджелес, Кал. Товариство Любов, від. 302	3	5	8	3	11
СТЕЙТ КЕНСАС:					
Кенсас Ситі, Кен. Братство св. Володимира, від. 323	13	22	35	29	64
СТЕЙТ КОННЕКТІКОТ:					
Ансонія, Конн. Товариство ім. Бончевського, від. 10	29	64	93	25	118
„ „ Товариство Запорожська Січ, від. 67	18	58	76	67	143
„ „ Товариство Любов, від. 262	20	8	28	32	60
Брічпорт, Конн. Товариство Українська Січ, від. 59	42	58	100	57	157
Денбури, Конн. Братство св. О. Николая, від. 381	2	18	20	15	35
Дерби, Конн. Товариство Запорожська Січ, від. 23	9	17	26	11	37
Гартфорд, Конн. Братство св. Івана Хрестителя, від. 277	4	37	41	5	46
Ґлестонбури, Конн. Братство св. Івана Хрестителя, від. 138	10	23	33	—	33
Ню Брітейнйй, Конн. Братство св. Петра і Павла, від. 254	13	52	65	9	74
Ню Гейвен, Конн. Товариство Любов, від. 370	36	80	116	37	153
Норт Маямус, Конн. Братство св. О. Николая, від. 250	4	6	10	6	16
Сеймур, Конн. Братство св. Івана Хрестителя, від. 18	25	37	62	44	106
Савтпорт, Конн. Товариство ім. Тараса Шевченка, від. 84	8	13	21	—	21
Стефорд, Конн. Братство св. Михаїла, від. 350	15	31	46	11	57
Тамастон, Конн Товариство Українська Січ, від. 222	2	10	12	—	12
СТЕЙТ МЕРИЛЕНД:					
Балтімор, Мд. Братство св. Михаїла, від. 55	2	25	27	32	59
„ „ Братство св. Петра і Павла, від. 81	2	66	68	33	101
„ „ Сестрицтво Пресв. Богородиці, від. 290	36	—	36	19	55
„ „ Братство Пресв. Тройці, від. 320	19	35	54	38	92
„ „ **Товариство ім. Івана Франка, від. 337**	7	4	11	5	16
Локуст Пойнт, Мд. Сестрицтво Пресв. Богородиці, від. 148	9	1	10	20	30
СТЕЙТ МЕССЕЧУЗЕТ:					
Бостон, Месс. Товариство Дружиня князя Данила, від. 238	12	31	43	11	54
„ „ **Товариство ім. Михайла Грушевського, від. 374**	2	12	14	15	29
Дірфілд, Месс. Товариство Галицька Січ, від. 207	8	23	31	16	47
Голійок, Месс. Товариство ім. Івана Франка, від. 52	9	16	25	3	28
„ „ Товариство ім. Тараса Шевченко, від. 171	3	21	24	1	25
Людлов, Месс. Товариство ім. Івана Франка, від. 253	18	33	51	12	63
Пітсфілд, Месс Товариство ім. Михайла Грушевського, від. 150	2	13	15	6	21
Таунтон, Месс. Товариство ім. Тараса Шевченка, від. 122	8	26	34	—	34

(Дальше буде)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

МАЛЬОВАНА ТОРБИНА.

Кардинальна помилка української демократії перед революцією 1917 року та в часі революції була віра в мальовану торбину московської революційної демократії. Українська демократія вірила по щиросте заявам московської революційної та соціялістичної демократії, що вона щиро признає права всіх народів „аж до відокремлення". Був час, коли Українці не знали справжнього змислу московського голошення „братства всех народов". Були часи, коли Українці вірили московським проповідям „брацкаво сожітельства народов", що було начертано на писаній торбині московського „революціоннаво двіженія". Були часи, коли Українці „на слово повірили Москалеві" й заплатили за те дорогою ціною, заплатили морем крови й безмежним стражданням українського народу під чоботом московських сатрапів.

Треба було, щоби сталася революція в Росії й на царському престолі засіла російська соціялістично-революційна демократія, щоби нарешті Українці розчолопали, що за прекрасними словами „самоозначення народів", „федерація", „право на державне життя" й т. п., про що так солоденько перед революцією співала російська революційна інтеліґенція, криється російський великодержавний націоналізм. Визволившись зпід царського гнету й захвативши у свої руки „царскоє наслєдіє", російські соціялісти розпанахали свою партійно-ідеольоґічну „мальовану торбину" й звідти визирнуло огидне обличчя татарсько-московського імперіялізму. Лише зобачивши те огидно-сатанинське обличчя „тюрми народів". українська демократія ніби опамяталася й почала „творити своє власне життя". Але було вже пізно, бо отруйно-гадячі „равенства, братства, єдінства революціоннаво фронта" і т. п. вже вилізли з тієї торбини, та оповили всю українську землю, підриваючи відпорність українських національних мас московському імперіялізмови.

Першу українську кров у часи революції на вулицях Києва пролили представники російської революційної демократії. Розстріл Богданівського полку в червні 1917 року був ділом рук російської демократії. За цей страшний злочин відповідає російське революційне правительство, а з ним і ті соціялістичні партії, які тоді через своїх членів у правительстві керували Росією. Між тими партіями найбільше відповідає за це партія Соціялістів-Революціонерів разом зі всіма своїми бувшими й теперішніми вождами.

Але в цій партії, як звичайно, є люди ріжного розуму й ріжної тактики. Одні здібні оцінити сучасну обстановку й відповідно їй міняти свою тактики, щоби досягнути свої мети, а другі й на це не здібні. До першої катеґорії належить В. Чернов з його прихильниками, а до другої Керенський та йому подібні „соціялісти" й „революціонери". Отож Чернов та його ґрупа дуже добре підрахували силу й значіння зросту національно-державної свідомости народів бувшої Росії, а передовсім Українців. Тому вони змінили свою тактику щодо збереження „єдінства" бувшої Росії й длятого висунули свою теорію „Соціялістичної Ліґи Нового Сходу". Цебто стару торбину московського імперіялізму перекрасили в новий кольор „мальованої торбини" й там, де не можуть взяти силою, стріляючи прямо в лоб, вони рішили досягнути свого „обходним шляхом", вживаючи хитрости.

Звичайно, в добре розкинуті сітки завжди можна піймати якусь рибу, або просто „рибьошку", як кажуть Москалі. Ось такою „рибьошкою", що попалася на принадливу „мальовану торбину", виставлену Черновим, від Українців є „рибьошка" М. Шаповал та його дрібніші рибки послідувателі. Вони тепер проповідують ідеї Ліґи Нового Востоку та носяться з цією новою мальованою торбиною серед Українців, як відомий герой зі ступою.

А як мало треба, щоби привести в „телячій восторг" ізза своїх успіхів ідеольоґів і вождів Ліґи Нового Востоку, може бути покажчиком хочби такий факт: Свого часу „Свобода" подала без жадних коментарів звіт з лекції М. Чернова, яку він виголосив в Ню Йорку на тему „національне питання в Росії". І цього вже досить, щоби в журналі „Вестнік Соціялістіческой Ліґи Нового Востока", за травень б. р., було вміщено, що нібито й „Свобода" вже поставилася більше прихильно до Ліґи, ніж то було раніше. Сумна помилка бідного писаки з „Вестніка". „Свобода" зовсім не надає значіння тому, що говорить і проповідує нова московська мальована торбина: „Ліґа Нового Сходу". „Свобода" з нею числиться лише як з фактом існуючим, але не з таким, що має якесь реальне значіння тепер, або буде мати якесь значіння в часи, коли питання повного відокремлення України від Московщини стане знову актуальним, чи то в міжнародній політиці, чи то на рідних українських полях. Мальованою торбиною можуть тішитися лише діти, або ті політичні українські спекулянти, які не мають жадного ґрунту під собою в українських народних масах, а тому шукають собі підтримки десь зовні.

А як розбирається в українських політичних уґрупованнях та українському життю та Ліґа або українські інформатори її, може бути зразком те, що в томуж числі „Вестніка" нашу ґазету „Свобода" названо „ґазетою клерикальних українських кол у Злучених Державах". Бідні заправили Ліґи й нещасливі їх інформатори, що не можуть розібратися в такому питанню, яке знає кожен український читач в Америці, якого напрямку „Свобода" й що вона має спільного з клерикалізмом. Хіба що боротьбу проти нього.

Можемо думати, що українська „рибьошка", яка входить до Ліґи, займається там, кажучи по московському, „очковтірательством" і підсовує власникам мальованої торбини такі інформації про українство, які знаходять для себе потрібними, мало рахуючись з фактами.

В тому-ж числі „Вестніка" М. Шаповал написав дуже „вчену" статтю „Соціяльная сущность українського вопроса". В тій статті переписаній з пятицентової брошури, він сказав ориґінального лище те, що український нарід, це є не нація, а лише окрема язикова ґрупа, яка колись може стати нацією, звичайно, коли її виховає Шаповал та Ліґа. Також перечислюючи землі, де українська „язикова ґрупа" тепер позбавлена своїх ґрупових прав, він „забув" пригадати й Закарпатську Україну. Це „забутія" сталося від того, що, бачите, властиво Ліґа Нового Сходу є витвором Чехів-русофілів і знаходиться під їх політичним та фінансовим протекторатом.

І. Бондар.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний, складаю сердечну подяку всім Делегатам і Делегаткам 17-тої Гол. Конвенції У. Н. Союза як рівнож й Гол. Урядникам, за уділення мені допомоги в сумі $25.00 з фонду запомогового.

Еміліян Скородинський,
член 259 відділу У. Н. С.,
Шикаґо, Ілл.